

УДК 631.1

ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Циганенко М.О., к.т.н., доц., Лемяскін А.І., Селезньов О.Д.
(Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка)

Транспортні витрати становлять 20–30% від усіх витрат на виробництво сільськогосподарської продукції. Тому раціональне використання транспортних засобів є важливим напрямом підвищення ефективності виробництва.

Транспортний процес — це процес переміщення вантажів, включаючи їх підготовку до транспортування, навантаження і розвантаження, а також проміжне збереження.

Використання транспорту в сільському господарстві має свої особливості: велика різноманітність вантажів, нерівномірність вантажоперевезень протягом року, погані дорожні умови, залежність від погодних умов, що знижує продуктивність транспортних засобів.

Перспективність будь-якого виду транспорту залежить від відповідності його основним критеріям прогресивності – швидкості, економічності, безпечності, надійності й екологічній чистоті.

Найважливіші вимоги, які висуваються до вибору виду транспорту сьогодні, поділяються:

- за критерієм швидкості доставки вантажу, росту об'ємів перевезення в неухильному підвищенні швидкості постачання вантажів (підвищення вантажообігу при збільшенні швидкості руху, збільшенні продуктивності); якщо швидкість транспорту не збільшується, то цей фактор порушує закон безперервного розвитку транспортних засобів, вказує на те, що треба вживати якісні зміни;

- за критерієм економічності – в ефективності забезпечення строку служби машини, найменших габаритів, витрат праці і матеріально-технічних витрат;

- за критерієм забезпечення безпеки дії і обслуговування – в підвищенні якості, надійності і довговічності;

- за критерієм екологічної чистоти – в поліпшенні зовнішнього вигляду і привабливості форми відповідно до світових екологічних стандартів; необхідності створювати єдині системи «людина – машина – середовище».

Задача вибору виду транспорту для вантажних перевезень постає як задача дослідження ринку. Попит знаходиться потенціальною попитом у перевезенні із пункту А в пункт В, а пропозиції надходять від видів транспорту, які обслуговують перевезення між цими пунктами.

Основними факторами, які впливають на вибір виду транспорту, є ціна перевезення, час і якість обслуговування.

Вартість транспортування вантажу із пункту А в пункт В включає вартість постачання від місця виробництва до місця відправлення в пункті А; вартість транспортування між місцем відправлення в пункті А і місцем призначення в пункті В; вартість доставки від пункту призначення В до місця споживання в пункті В.

Вартість перевезення встановлюється згідно з тарифами для кожного виду транспорту залежно від роду, об'єму і маси транспортованих вантажів і відстані транспортування. Необхідно враховувати додаткові витрати і умови: можливість завантаження транспорту в зворотному напрямку, об'єми і регулярність перевезень.

Частота руху зумовлена з попитом на транспортування за конкретним напрямком (чим більший попит, тим більша частота руху). Якщо пропускна здатність якогось пункту невисока, то це збільшує час транспортування і може привести до необхідності використання більш дорогого, але більш швидкого виду транспорту.

Список літератури:

1. Транспортне забезпечення сільськогосподарського виробництва: навчальний посібник до курсового та дипломного проектування, частина 1 методика проектування транспортного забезпечення / [Тіщенко Л.М., Пастухов В.І., Зайцев А.С., Циганенко М.О. та ін.]. – Харків. : 2009. – 172с.

2. Харченко С.О. Напрямок в розробці агротехнологій блочно-варіантних систем для господарств різних технологічних рівнів / С.О. Харченко, О.І. Анікеєв, М.О. Циганенко, О.Д. Калюжний, Г.В. Рудницька, В.В. Качанов, О.М. Красноруцький, С.А. Чигрина, К.Г. Сировицький, Є.А. Гаєк // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, Вип. 156, – 2015. с. 174-179.

3. Циганенко М.О. Оптимізація процесу збирання та транспортування врожаю зернових культур з використанням бункера-накопичувача // М.О. Циганенко, К.Г. Сировицький, О.А. Романащенко // Інженерія природокористування, № 2 (10), – 2018. с. 87-93.

4. Аникеев А.И. К вопросу повышения эффективной процесса уборки урожая путем внедрения элементов агрологистики / А.И. Аникеев, М.А. Цыганенко, К.Г. Сыровицкий, А.Р. Коваль // Motrol. Commission of Motorization and Energetics in Agriculture. Vol. 18, № 7. Polish Academy of Sciences. 2016. – 49 - 54.

5. Експлуатація та сервіс техніки. Частина І. Трактори. Навчальний посібник. / С.О. Харченко, О.В. Адамчук, О.І. Анікеєв, К.Г. Сировицький, Є.А.Гаєк, І.С. Тіщенко, Д.О. Харченко. За ред. С.О. Харченка. – Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2020. - 140 с.